

ISSN 2786-9016

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

КОНТРОЛЬ

Видається за інформаційної підтримки Державної аудиторської служби України

№ 12 (239)
грудень
2025

**СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО
ЖУРНАЛУ «ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ»**

Шкуронат Олександр Григорович — заступник Голови Держаудитслужби, кандидат економічних наук

Волянський Ігор Романович — директор Департаменту стратегічного планування, звітності та координації здійснення державного фінансового контролю Держаудитслужби

Голландс Світлана Станіславівна — начальник Відділу інформації та комунікацій з громадськістю Держаудитслужби

Брадул Олександр Михайлович — декан факультету економіки та управління бізнесом Криворізького національного університету, доктор економічних наук, професор

Кашубіна Юлія Богданівна — проректор з науково-педагогічної та виховної роботи Криворізького національного університету, кандидат економічних наук, доцент

Коваленко Юлія Михайлівна — професор кафедри фінансових ринків Університету державної фіскальної служби України, доктор економічних наук, професор

Котляревський Ярослав Вікторович — радник першого заступника Міністра фінансів України, доктор економічних наук, професор

Любкіна Олена Вікторівна — заступник декана з навчально-методичної роботи економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор економічних наук, доцент

Лютий Ігор Олексійович — завідувач кафедри фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України

Мельников Олександр Валерійович — головний редактор Всеукраїнського науково-практичного журналу «Фінансовий контроль», доктор економічних наук

Мігус Ірина Петрівна — проректор з наукової роботи Університету «КРОК», доктор економічних наук, професор

Рибак Сергій Олександрович — докторант Пряшівського університету в Пряшеві, доктор економічних наук, доцент

Рижаків Дмитро Андрійович — професор кафедри менеджменту в будівництві Київського національного університету будівництва і архітектури, доктор економічних наук, доцент

Рожко Олександр Дмитрович — проректор з науково-педагогічної роботи (перспективний розвиток) Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України

Рудницька Руслана Михайлівна — співкерівник українсько-голландського проекту двосторонньої співпраці Міністерств фінансів України та Нідерландів «Сприяння впровадженню державного внутрішнього фінансового контролю в Україні», кандидат економічних наук

Ткаченко Наталія Володимирівна — директор Інституту післядипломної освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України

Турило Анатолій Михайлович — доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку Криворізького національного університету, доктор економічних наук

Хаджинова Світлана — заступник директора Центру паперової промисловості та поліграфії Лодзинського технічного університету, доктор хабілітований, інженер

Чугунов Ігор Якович — завідувач кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету, доктор економічних наук, професор

Шахно Альона Юрївна — завідувач кафедри економіки, організації та управління підприємствами Криворізького національного університету, доктор економічних наук, доцент

Шевчук Олег Анатолійович — перший проректор з навчально-методичної та виховної роботи Університету державної фіскальної служби України, доктор економічних наук, професор

Штангрет Андрій Михайлович — завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і оподаткування Української академії друкарства, доктор економічних наук, професор

Шубалий Олександр Михайлович — завідувач кафедри економіки Луцького національного технічного університету, доктор економічних наук, професор

Явор Мартін — директор Центру неперервного та компетентного моделювання Пряшівського університету в Пряшеві, доктор філософії (PhD), доцент

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Директор підприємства — Андрій Зінченко

Головний редактор — Олександр Мельников

Дизайн і художнє оформлення — Юлія Попова

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій. Редакція може не поділяти погляду автора та залишає за собою право на скорочення і редагування текстів

Редакція журналу «Фінансовий контроль»:
м. Київ, вул. Малинська, 4а, корп. Лабораторний 01-4
Тел.: (067) 236 62 07
E-mail: dficontrol@ukr.net www.fincontrolnew.com.ua

СПІВЗАСНОВНИКИ:

Університет державної фіскальної служби України,
Київський національний торговельно-економічний університет,
Криворізький національний університет,
Державне підприємство
«Державне управління комплексного забезпечення»
(свідоцтво про внесення до Державного реєстру
ДК №7923 від 01.09.2023)

Всеукраїнський науково-практичний журнал
Видається з квітня 1999 року
Виходить дванадцять разів на рік
УДК 336.148

Свідоцтво про державну реєстрацію:
КВ № 23487-13327ПР від 02.07.2018®

ВІТАННЯ	4
НОВИНИ	5
ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ	6
З РЕГІОНІВ :	
Аудитори виявили масштабні порушення під час закупівлі модульних будиночків	8
ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ :	
Чому податкові пільги не стали джерелом ощадливого використання бюджетних коштів	13
НА ЗАМІТКУ АУДИТОРУ :	
Бюджетні кошти на проведення спортивних змагань	19
У ФОКУСІ ПЕРЕВІРКИ :	
Чому збиткові науково-дослідні підприємства НААН?	24
ДЕРЖАВНА КАНЦЕЛЯРІЯ :	
Урядовий бюлетень	34
ПРОФСПІЛКА :	
«Всесвіт навколо мене»: душа аудитора через об'єktiv	45

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Ми прожили непростий, але багатий на здобутки та події рік. Перед великим колективом Держаудитслужби стояло чимало завдань і викликів.

Щиро скажу, що спільними зусиллями нам вдалося дотриматися визначених планів, втілити амбітні задуми і здолати подекуди надскладні перешкоди.

Ми успішно зарекомендували себе і в Україні, і перед нашими міжнародними партнерами.

Особисто для себе у 2025 році одним із головних завдань вбачала підвищення статусу Держаудитслужби та посилення ролі аудиторів в процесі державного контролю в усіх сферах економіки. І без перебільшення скажу, що ми стали ключовим урядовим органом, від діяльності якого залежить те, наскільки ефективно будуть використані та, у випадках порушень, відшкодовані державні ресурси.

Маю надію, що ваша професійна швидкість не знизиться і в 2026 році. Адже на нас чекає багато роботи: масштабні аудити в енергетичній та оборонній галузях, перевірки за використанням європейської допомоги Ukraine Facility та програм Interreg, посилення контролю за корупційними ризиками в державному секторі, ухвалення Національної стратегії боротьби з шахрайством для захисту фінансових інтересів ЄС і багато іншого.

Звісно, буде важко, але знаю: ми впораємося і знову підтвердимо висловлену нам довіру громадян, союзників та Уряду. Я в цьому переконана, адже у нас чудова команда, яка не пасує перед складними викликами.

Вірю, що новий 2026 рік стане для України роком підйому і відродження. Сподіваюся, що він наблизить нас до мирного життя.

Нехай наступний рік буде щасливим і успішним для кожного з нас.

Бажаю всім вашим родинам Божого захисту, здоров'я, оптимізму та здійснення мрій.

Алла Басалаєва
Голова
Держаудитслужби

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ЮЛІЯ СВИРИДЕНКО ТА ГОЛОВА ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ АЛЛА БАСАЛАЄВА ОБГОВОРИЛИ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВЕЛИКИХ ДЕРЖПІДПРИЄМСТВ

Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко та Голова Державної аудиторської служби України Алла Басалаєва провели робочу нараду, на якій було обговорено питання організації та проведення аудиту великих підприємств, що належать до державного сектору економіки.

Під критерії «великі підприємства», відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно з розпорядженням Уряду підпадають 63 підприємства.

За словами Голови Держаудитслужби, наразі на виконання розпорядження Кабінету Міністрів розпочато аудит АТ «НАЕК «Енергоатом» за період його діяльності у 2023-2025 роках.

Як зазначила Алла Басалаєва, перевірятиметься вся фінансово-господарська діяльність енергетичного підприємства, зокрема формування доходів від реалі-

зації електроенергії, стан розрахунків, проведення закупівель товарів, робіт і послуг, виконання будівельних робіт тощо.

Аудитом буде охоплено діяльність апарату управління АТ «НАЕК «Енергоатом» і 10 його філій, у тому числі трьох атомних електростанцій. До аудиту діяльності НАЕК «Енергоатом» залучено 76 працівників Держаудитслужби та її міжрегіональних територіальних органів. Впроваджено так зване «перехресне» проведення заходів ДФК, коли аудити діяльності філій НАЕК «Енергоатом» здійснюватимуться працівниками з інших регіонів.

Про результати перебігу аудиту АТ «НАЕК «Енергоатом» Голова Держаудитслужби звітуватиме Прем'єр-міністру України щомісяця. Наступна зустріч з цього питання запланована на кінець грудня поточного року.

ПРО ДЕРЖАВНІ АУДИТИ ОБОРОННОЇ ТА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗЕЙ У І КВАРТАЛІ 2026 РОКУ

Звернення Голови
Державної аудиторської служби України
Алли БАСАЛАЄВОЇ

З 23 грудня Держаудитслужба розпочала масштабний і ґрунтовний аудит в оборонному секторі – на виконання невідкладного розпорядження Президента та Уряду.

Здатність України захищатися від ворога напряду залежить від ефективності управління державними оборонними підприємствами. Тому цей аудит є для нас пріоритетним, як і перевірка енергетичних держкомпаній, яку ми розпочали восени.

Це завдання настільки ж важливе, наскільки й – масштабне. Аудити і ревізії відбудуться на 86 суб'єктах господарювання ОПК, залучених до виробництва і закупівлі озброєння, та двох держпідприємствах Міністерства оборони – «Агенція оборонних закупівель» і «Державний оператор тилу». До заходів державного фінансового контролю залучено

близько 500 працівників Держаудитслужби.

Однак аудит оборонних компаній – це ще й виклик. Тому сьогодні я звертаюся до своїх колег, які проводитимуть аудит, до керівництва і працівників оборонних підприємств, які його проходять, і до журналістів, які його висвітлюватимуть.

Шановні колеги!

Ваша сумлінна праця вже продемонструвала ефективні результати під час оборонних перевірок. Завдяки ревізії Міністерства оборони, яку наша команда здійснила у 2023 році, ми виявили значну кількість порушень. Проте ми змогли запобігти подальшому шкоди Силам Оборони. Адже наші висновки допомогли встановити причини цих втрат і знайти шляхи для їх відшкодування.

Також висновки ревізії стали підставою для гучних кримінальних проваджень. Було звільнено низку державних високопосадовців. Вручено десятки підозр. Стягнуто через суди мільйонні суми за невиконані контракти. Знайдені «кінці» вкрадених державних коштів, аж до витрат на приватні вілли у Хорватії.

На жаль, не всім наша робота припала до душі. На нас чинився шалений тиск. Проти Держаудитслужби була запущена дискримінаційна кампанія з метою перешкоджання перевіркам в оборонній сфері.

У 2024 році суди визнали безпідставними абсурдні інсинуації, що наші працівники нібито вимагали «секретні креслення» озброєння (хоча ми працюємо лише з фінансовими та бухгалтерськими документами), і «фейки», що фахівці Держаудитслужби «наводили ракети» на об'єкти контролю, де в той час самі ж аудитори працювали.

З урахуванням обсягу і переліку об'єктів для аудиту, визначених Урядом, я не виключаю, що інші (або – ті ж самі) зацікавлені особи, які мають «свої» інтереси в оборонній сфері, можуть знову вдатися до спроб тиску. Сподіваюся на ваш досвід і психологічну стійкість – не будемо зважати на можливі маніпуляції під час контрольних заходів і продовжимо демонструвати принциповість та професіоналізм за будь-яких умов.

Шановне керівництво і працівники оборонних підприємств!

Ми цінуємо ваш внесок у зміцнення обороноздатності країни та оснащення захисників на пере-

довій. Ми сподіваємося на вашу відкритість і співпрацю під час контрольних заходів. Адже прозорість є свідченням доброчесності.

Шановні журналісти!

Ми разом працюємо заради однієї мети – якнайшвидшої Перемоги. Єдине, що у нас різне – це інструменти впливу. Аудитори захищають державні фінансові інтереси шляхом ревізій, аудитів, моніторингів та перевірок. Журналісти контролюють суспільні процеси, відстоюючи законне право громадян на доступ до правдивої інформації.

Як і для нас – аудиторів, так і для вас – журналістів, джерела інформації мають вирішальне значення. Особливо коли йдеться про обороноздатність країни під час війни. Тому звертаюся до вас: будьте особливо уважними з отриманими даними про перевірки Держаудитслужби в оборонній сфері. Не користуйтеся неперевіреними та сумнівними джерелами інформації. Ми завжди відкриті до запитань.

Висновки за аудитом в оборонній сфері не будуть швидкими, як би цією темою не спекулювали політики. Адже кожна ґрунтовна та ретельна перевірка вимагає часу та зусиль. Держаудитслужба щомісячно повідомлятиме Уряд про проміжні результати аудиту, а остаточний звіт надасть після повного завершення контрольних заходів.

З повагою,
Алла Басалаєва

АУДИТОРИ ВІЯВИЛИ МАСШТАБНІ ПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС ЗАКУПІВЛІ МОДУЛЬНИХ БУДИНОЧКІВ

Перевірки у сфері публічних закупівель набувають особливо-го значення в умовах посиленого державного контролю. Від їх прозорості та законності залежить ефективність використання бюджетних коштів і запобігання корупційним ризикам. Адже публічні закупівлі мають не лише стимулювати розвиток підприємництва, сприяти підвищенню якості наданих послуг, але й відповідати вимогам виконання Угоди про асоціацію України із Європейським Союзом щодо боротьби з корупцією.

«Реформа національної системи публічних закупівель, приведення її у відповідність зі стандартами Європейського Союзу є

одним із важливих компонентів євроінтеграції, — заявила Голова Державної аудиторської служби України Алла Басалаєва під час чергового засідання Наглядової ради Компонента 2 «Публічні закупівлі» Програми ЄС з підтримки управління державними фінансами (EU4PFM). Прозорість і законність проведення публічних закупівель має стати одним із показників готовності України до вступу в ЄС».

І тому одним із головних завдань Держаудитслужби є здійснення державного фінансового контролю за дотриманням букви закону у сфері закупівель. Відповідно до законодавства аудиторі здійснюють контроль шля-

хом проведення моніторингу закупівель, перевірки, державного фінансового аудиту та інспектування і виявляють масштабні порушення.

Із початку нинішнього року Управлінням Західного офісу Держаудитслужби в Рівненській області проведено 231 моніторинг і 13 перевірок закупівель, контролем охоплено 252 процедури закупівель на суму понад 2 млрд гривень.

Упродовж восьми місяців перевітками закупівель охоплено понад 147 млн грн коштів державного та місцевих бюджетів, в тому числі 90,5 млн грн коштів, виділених в рамках виконання заходів Плану України відповідно до інструменту Ukraine Facility.

Загалом виявлено фінансових порушень, що призвели до втрат ресурсів, на загальну суму 449,1 тис. грн (відшкодовано повністю). Ці порушення допущені восьми об'єктами контролю та пов'язані із виконанням укладених договорів підряду на виконання ремонтно-будівельних робіт.

Так, наприклад, під час перевірки закупівель у Державній установі «Рівненський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» проведено ряд контрольних обмірів ремонт-

но-будівельних робіт, виконаних підрядниками на трьох об'єктах, і здійснено перевірку застосування ресурсних елементних кошторисних норм, включених до актів виконаних робіт. За результатами контрольних дій встановлено завищення обсягів виконаних робіт, невірне застосування ресурсних елементних кошторисних норм, що призвело до завищення вартості виконаних робіт та, відповідно, до зайвого витрачання бюджетних коштів на загальну суму 220,8 тис. грн. Сума порушень в повному обсязі відшкодована виконавцями робіт шляхом повернення коштів на рахунок Замовника та повернута в дохід державного бюджету.

Матеріали восьми перевірок закупівель, якими виявлені фінансові порушення, що призвели до втрат ресурсів, передані до правоохоронних органів.

Моніторингом 115 процедур встановлені порушення законодавства у сфері закупівель на загальну суму 871,7 млн грн, з них порушень, що вплинули на результат закупівлі, — 252,7 млн грн, зокрема: під час розгляду тендерних пропозицій та при укладанні договорів, здійснення закупівлі без застосування визначених законодавством процедур закупівель тощо.

Відповідно до наданих аудиторіями рекомендацій за результатами моніторингів замовники відмінили торги за 13 процедурами закупівель очікуваною вартістю 23,6 млн грн, розірвали 30 договорів на загальну суму 114,2 млн гривень.

За вчинені порушення законодавства у сфері закупівель, виявлені під час моніторингів закупівель, на дев'ять посадових осіб складено адмінпротоколи за ст. 164-14 КУпАП; на даний час до адміністративної відповідальності притягнуто одну посадову особу на суму штрафу 25,5 тис. гривень.

Ще одним прикладом ефективності державного фінансового контролю у сфері закупівель є результати завершеного в червні 2025 р. моніторингу процедури закупівлі двадцяти модульних житлових будинків для тимчасового проживання, очікуваною вартістю 39,74 млн грн, проведеної Філією «ВП «Рівненська АЕС» АТ «НАЕК «Енергоатом» (UA-2025-05-01-013297-а).

Відповідно до Тендерної документації, опублікованої замовником в електронній системі закупівель, в складі тендерної пропозиції

учасник повинен надати сертифікат відповідності, що предмет закупівлі, тобто блок-контейнер заводського виконання, відповідає вимогам ДСТУ Б В.2.2-22:2008.

Також передбачено, що учасник повинен надати разом із тендерною пропозицією паспорт на товар, що є предметом закупівлі, а саме на блок-контейнери заводського виконання, з яких складається будинок для тимчасового проживання.

Варто зазначити, що Національний стандарт України ДСТУ Б В.2.2-22:2008. Будинки і споруди. Будівлі мобільні (інвентарні). Загальні технічні умови (далі — Стандарт) є складовою частиною системного комплексу нормативних документів, що регламентують вимоги до будівельних матеріалів, виробів та конструкцій і впровадження Технічного регламенту будівельних виробів, будівель і споруд. Цей стандарт поширюється на мобільні (інвентарні) будівлі (далі — будівлі) різного призначення, що застосовуються для потреб будівництва в Україні, і встановлює загальні технічні умови на такі будівлі.

Проведеним аналізом розгляду тендерних пропозицій та визначення переможця торгів встановлено, що в складі тендерної пропозиції ТОВ «Будівельна компанія «Лайф-Буд» надано сертифікат якості 44210000-5 (Модульний житловий будинок для тимчасового проживання) на основі національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник», код: 44210000-5, в якому вказано: «Відповідає вимогам ТУУ 41.0-41932124-001:2022.

Будівлі мобільні «Лайф-Бокс». Технічні умови п. 1.1.1, 1.4.1-1.4.8, 1.5.1, 1.6.1, 1.7, 1.9.2, 1.11.1, ДСТУ Б В.2.2-22:2008; ДСТУ Б В.2.6-199:2014; ДСТУ ISO 668:2015, це засвідчує Сертифікат відповідності, виданий ТОВ «Укрсертифікейшн» від 13.11.24 року».

У паспорті продукції, затвердженому директором ТОВ «Будівельна компанія «Лайф-Буд», зазначено, що модулі виробництва ТОВ «Будівельна компанія «Лайф-Буд» пройшли випробування та мають відповідні документи, зокрема, сертифікат якості на товар, що є предметом закупівлі; сертифікат відповідності, що предмет закупівлі відповідає вимогам ДСТУ Б В.2.2-22:2008.

При цьому, в наданому ТОВ «Будівельна компанія «Лайф-Буд» у складі тендерної пропозиції сертифікаті відповідності, зареєстрованому в реєстрі ТОВ «Укрсертифікейшн», зазначено про відповідність будівель мобільних «Лайф-Бокс» ДСТУ Б В.2.2-22:2008 лише в частині п. 5.2.1-5.2.5, що стосуються частини конструктивних вимог. Водночас у сертифікаті відповідності відсутня інформація щодо відповідності вимогам ДСТУ Б В.2.2-22:2008, п. 5.1.5 (п. Б. 4, Б. 5 дод. Б Стандарту), як зазначено у вищезгаданому Паспорті.

Крім того, згідно з п. 12.2 Стандарту оцінювання відповідності мобільних будівель вимогам Технічного регламенту здійснюється за показниками їх опору статичним і ударним навантаженням, механічного опору та надійності, повітропроникнення, опору теплопередачі, звукоізоляції, пожежної безпеки, згідно із запровадженими положеннями Технічного регламенту, ДСТУ Б А.1.2-1, ДСТУ Н Б А.1.1, п. 8.3, 8.5-8.8 цього стандарту. Зокрема, згідно з п. 8.6 Стандарту передбачено проведення перевірки будівель на повітропроникність.

У пункті 1.12.2.6 ТУУ 41.0-41932124-001:2022. Будівлі мобільні «Лайф-Бокс». Технічні умови (далі — ТУУ 41.0-41932124-001:2022), зокрема, зазначено, що повітропроникність огорожувальних конструкцій будівель визначають відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.6-37 та інших чинних нормативних документів. Мінімально допустимі значення повітропроникності огорожувальних конструкцій згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.2-22.

При цьому, в наданому в складі тендерної пропозиції ТОВ «Будівельна компанія «Лайф-Буд» Сертифікаті відповідності відсутня інформація щодо відповідності як п. 8.6 Стандарту, так і п. 1.12.2.6 ТУУ 41.0-41932124-

001:2022 (у частині відповідності вимогам щодо повітропроникності).

Таким чином, наданий у складі тендерної пропозиції учасником ТОВ «Будівельна компанія «Лайф-Буд» Сертифікат відповідності не підтверджує відповідність будівель мобільних «Лайф-Бокс» вимогам Стандарту (в частині відповідності п. 5.1.5 і 8.6), що не відповідає вимогам Тендерної документації.

З огляду на вищевикладене, тендерна пропозиція даного учасника підлягала відхиленню на підставі абз. 2 пп. 2 п. 44 Особливостей — як така, що не відповідає умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі тендерної документації. Водночас замовник, порушивши абз. 2 пп. 2 п. 44 Особливостей, не відхилив тендерну пропозицію учасника ТОВ «Будівельна компанія «Лайф-Буд», а визначив його переможцем торгів.

За результатами моніторингу, враховуючи неможливість усунення встановлених порушень законодавства у сфері публічних закупівель та керуючись ст. 5 і

10 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», ст. 8 Закону України «Про публічні закупівлі», Управління Західного офісу Держаудитслужби в Рівненській області зобов'язало замовника здійснити заходи щодо усунення виявлених порушень шляхом припинення зобов'язань за договором поставки від 02.06.2025 №53-122-01-25-16262 відповідно до законодавства.

Через електронну систему закупівель замовником оприлюднено інформацію, що на виконання висновку Управління здійснено заходи щодо усунення виявлених порушень законодавства у сфері публічних закупівель у встановленому законом порядку, а саме розпочато процес розірвання укладеного договору №53-122-01-25-16262 від 02.06.25. Листом «Про розірвання договору №53-122-01-25-16262 від 02.06.25» від 01.07.2025 №22-12059/041 направлено проект додаткової угоди до договору. Додатковою угодою №1 від 09.07.2025 договір поставки №53-122-01-25-16262 від 02.06.2025 на суму 39,74 млн грн розірвано. Оплата за договором — відсутня.

Олександр Муравський,
начальник Управління
Західного офісу
Держаудитслужби
в Рівненській області

ЧОМУ ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ НЕ СТАЛИ ДЖЕРЕЛОМ ОЩАДЛИВОГО ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

В умовах збройної агресії російської федерації проти України прийнято низку законодавчих змін, спрямованих одночасно на підтримку вітчизняного бізнесу через встановлення податкових пільг та на ощадливе використання бюджетних коштів.

Одним із ключових рішень стало внесення змін до Податкового кодексу України.

Так, Законами України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 №2120-IX, «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства

на період дії воєнного стану» від 24.03.2022 №2142-IX, «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» від 30.06.2023 №3219-IX, положення підрозд. 8 «Особливості справляння єдиного податку та фіксованого податку» розд. XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України доповнено п. 9, пп. 9.5 (далі — ПКУ)

Внесеними змінами до податкового законодавства суб'єктам господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 10 млрд грн, тимчасово з 01.04.2022 і не пізніше ніж до 01.08.2023 з мож-

ливістю автоматичного продовження, надано право переходу із загальної системи оподаткування на спрощену систему оподаткування та реєстрації платником єдиного податку третьої групи з відсотковою ставкою 2% від доходу зі звільненням від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт і послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України.

Доцільно зазначити, що п. 6 ч. 5 ст. 41 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 №922-VIII (далі — Закон №922) визначено право зміни істотних умов договору про закупівлю «у зв'язку зі зміною ставок податків і зборів та (або) зміною умов щодо надання пільг з оподаткування — пропорційно до зміни таких ставок та (або) пільг з оподаткування».

Аналогічний припис для зміни істотних умов договору про закупівлю установлений пп. 6 п. 19 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про

публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 №1178, (далі — Особливості, затверджені постановою Кабінету Міністрів України №1178) «у зв'язку з зміною ставок податків і зборів та (або) зміною умов щодо надання пільг з оподаткування — пропорційно до зміни таких ставок та (або) пільг з оподаткування, а також у зв'язку із зміною системи оподаткування пропорційно до зміни податкового навантаження внаслідок зміни системи оподаткування».

Логічно, що у правовому полі законодавства (ПКУ, Закону №922, Особливостей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України №1178) Замовники, які фінансуються з бюджету, та Постачальники (суб'єкти господарювання, які скористалися податковою пільгою і після 01.04.2022 перейшли із загальної системи оподаткування (з нарахуванням та сплатою ПДВ) на спрощену систему оподаткування (без нарахування та сплати ПДВ), набули право та обов'язок внести зміни до істотних умов договорів, укладених до 01.04.2022 за договірною ціною постачання продукції з ПДВ, у частині її перегляду у сторону зменшення пропорційно до набутих пільг з оподаткування.

Однак, як засвідчили результати низки заходів державного фінансового контролю, запроваджені в умовах воєнного стану податкові пільги спростили фі-

нансову діяльність суб'єктів бізнесу, при цьому в окремих випадках стали засобом для збільшення їх доходу за рахунок держави.

Так, окремі замовники, які фінансуються з бюджету, та суб'єкти господарювання, які після 01.04.2022 набули статусу звільнених від нарахування і сплати ПДВ, ухилися від урегулювання договірних відносини (зменшення договірної ціни партій продукції) за договорами, укладеними до 01.04.2022 зі строком постачання у періоді, що припадає на перебування у пільговому режимі оподаткування.

Для прикладу. Постачальник (виконавець), що перебуває на загальній системі оподаткування, і Замовник, що фінансується з бюджету, уклали 30.03.2022 договір на постачання партій продукції до 31.12.2022 за договірною ціною 100,0 тис. грн з ПДВ (20%). Постачальник (виконавець) з 01.04.2022 зареєструвався у податкових органах платником єдиного податку третьої групи за ставкою 2% від доходу та повідомив Замовника про перехід на спрощену систему оподаткування. Сторони 01.04.2022 уклали додаткову угоду до договору, змінивши істотні умови щодо вартості та ціни договору зі 100,0 тис. грн «з ПДВ» на 100,0 тис. грн «з податками та зборами».

Формально — договірні відносини у зв'язку зі змінами податкового законодавства і змінами податкового статусу постачальника (виконавця) начебто урегульовані.

По суті — обсяги витрат бюджетних коштів залишені на незмінному рівні 100,0 тис. грн, позаяк Замовник, що фінансується з бюджету, і Постачальник (виконавець) не зменшили договірну ціну продукції (товарів, послуг) пропорційно до зміни податкового навантаження внаслідок зміни системи оподаткування (звільнення від нарахування та сплати ПДВ за ставкою 20%). У результаті державним коштом сплачено Постачальнику (виконавцю) 100,0 тис. при належних 80,0 тис. гривень.

У контексті зазначеного варто зосередити увагу на закупівлі з використанням електронного каталогу, зокрема на випадки, де при оголошеному Замовником запиту цінової пропозиції з ПДВ переможцями стають Фізичні особи — підприємці (не платники ПДВ).

Пунктом 10 Особливостей здійснення публічних закупівель, затверджених постановою Кабінету Міністрів України №1178, передбачено використання електронного каталогу для закупівлі товару відповідно до Порядку формування та використання

електронного каталогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.09.2020 №822 (далі — Порядок, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №822).

Порядком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України №822, визначені кроки та умови застосування електронного каталогу, що описані нижче.

Замовник оголошує запит пропозицій постачальників в електронному каталозі через електронну систему закупівель шляхом заповнення електронних форм з окремими полями, де зазначається інформація про найменування, очікувану вартість, кількість, строк, місце поставки товару, умови його оплати та кінцевий строк подання постачальником ціни пропозиції. Запит пропозицій постачальників повинен містити проект договору з обов'язковим зазначенням підстав та у разі потреби із зазначенням порядку змін його умов (п. 57).

Постачальник через електронний каталог подає одну цінову пропозицію відповідно до вимог, установлених замовником у запиті пропозицій постачальників в

електронній системі закупівель та обов'язково зазначає інформацію про ціну (п. 46, 58).

Фізична особа, фізична особа — підприємець, юридична особа — резидент або нерезидент подає адміністратору заявку в електронній формі шляхом заповнення електронних форм з окремими полями та завантаженням необхідних документів, що підтверджують відповідність вимогам, зазначеним адміністратором в оголошенні про проведення відбору в електронній системі закупівель (п. 31).

Варто зазначити, що норми про зазначення інформації про ціну не супроводжені нормативним роз'ясненням та (або) вимогами щодо долучення калькуляції ціни (із зазначенням собівартості, податків, прибутку).

Оцінка пропозицій постачальника проводиться автоматично електронною системою закупівель на основі інформації, визначеної замовником в запиті ціни пропозицій, за критерієм економічно вигідна пропозиція (п. 61, 2).

Замовнику, переможцю відбору та іншим постачальникам електронною системою закупівель у день визначення постачальника переможцем відбору надсилається повідомлення про визначення переможця відбору (п. 62).

Переможець відбору підтверджує замовлення замовника через електронну систему закупівель протягом двох робочих днів з дня отримання повідомлення (п. 63).

Замовник укладає договір про закупівлю з переможцем відбору не пізніше ніж через 10 календарних днів з дня отримання від пе-

реможця відбору повідомлення щодо наміру укласти договір про закупівлю. Умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від умов, визначених у замовленні (запиті) ціни пропозицій в електронному каталозі, зокрема у проекті договору, що є складовою частиною запиту пропозицій постачальників, та (або) пропозиції переможця відбору, крім випадку зменшення ціни договору без зміни обсягу (п. 66).

Якщо коротко, то у разі подання Замовником запиту пропозиції із заповненням полів електронних форм за ціною «з ПДВ» електронна система автоматично відбере до участі у закупівлі постачальників (фізичних осіб, фізичних осіб — підприємців, юридичних осіб), які подали цінову пропозицію з ПДВ, надалі переможця (постачальника з економічно вигідною пропозицією з ПДВ).

Цілком логічно, що у разі застосування електронного каталогу за ціною з ПДВ учасником та переможцем закупівлі не можуть бути відібрані суб'єкти господарювання, не платники ПДВ.

До того ж для укладання договору вимагається розміщення в електронній системі документів щодо наміру замовника укласти договір, у даному випадку за ціною з ПДВ, підтвердження пере-

можця, у даному випадку ФОП (не платника ПДВ) укласти договір за ціною з ПДВ.

Однак, заходами державного фінансового контролю в системі установ Державної кримінально-виконавчої служби виявлено низку договорів на постачання продуктів харчування для установ виконання покарань, укладених із ФОП (не платниками ПДВ) за результатами закупівель із застосуванням електронного каталогу, оголошених за ціною пропозицією з ПДВ.

Насамперед, слід зазначити, що Замовники оголошували через електронний каталог запит на закупівлю продуктів харчування за ціною «з ПДВ» не дотримуючись припису пп. г) пп. 197.1.7 п. 197.1 ст. 197 Податкового кодексу України, згідно з яким «послуги харчування, що надаються особам, які утримуються в установах пенітенціарної системи, а саме постачання продуктів харчування, віднесені до операцій, звільнених від оподаткування».

ФОП (не платники ПДВ) через електронний каталог подавали пропозицію із заповненим полем електронних форм за ціною «з ПДВ» (наприклад 150,0 тис. грн з ПДВ), що не відповідало дійсності його статусу платника податків, але забезпечувало участь у закупівлі.

ФОП (не платник ПДВ), обраний електронною системою переможцем за економічно вигідною (найменшою) ціною, на отримане повідомлення наміру Замовника укласти договір за ціною з ПДВ підтверджував укладання договору за ціною з ПДВ (у даному випадку 150,0 тис. грн, у тому числі ПДВ 25,0 тис. грн), що не відповідало дійсності його статусу платника податків, але забезпечувало укладання договору.

Надалі Замовник, що фінансується з бюджету, відступивши від розміщених в електронній системі закупівель документів (намірів та підтверджень укладання договору на постачання продуктів харчування за ціною з ПДВ), уклав із ФОП (не платником ПДВ) договір на умовах, що «ціна 150,0 тис. грн включає в себе вартість самого товару, його упаковки, маркування, доставки, передачі, усі податки та збори, що сплачуються або мають бути сплачені щодо поставки товару» та сплатив бюджетним коштом постачальнику 150,0 тис. гривень.

Логічно, що на етапі укладання договору договірна ціна мала бути

зменшена на суму ПДВ 25,0 тис. грн, позаяк ФОП не платник ПДВ.

Замовники у поясненнях не зменшення ціни переможця закупівель з використанням електронного каталогу опираються на відсутність у правовому полі (Законі №922, Особливостях здійснення публічних закупівель, затверджених постановою Кабінету Міністрів України №1178) норм щодо зменшення учасникам не-платникам ПДВ своїх тендерних пропозицій, поданих через електронний каталог за ціною з ПДВ.

Очевидно, що за наявності прогалин у законодавстві та (або) нормативно-правового роз'яснення однозначного застосування запроваджуваних змін, у тому числі у сфері закупівель, з'являються «можливості (способи)» зрушити баланс фінансових інтересів у сторону суб'єктів господарювання.

Лариса Бабко,
заступник директора
департаменту — начальник
відділу державного фінансового
аудиту діяльності суб'єктів
господарювання Департаменту
контролю в галузі оборони, в
правоохоронних органах та
органах влади

Світлана Хитяник,
начальник відділу державного
фінансового аудиту в
правоохоронних органах
Департаменту контролю в
галузі оборони, в правоохоронних
органах та органах влади

БЮДЖЕТНІ КОШТИ НА ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ

Державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах: визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя, досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави, реалізація якої здійснюється за рахунок бюджетних коштів передбачених бюджетною програмою КПКВ 2201310 «Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді» (далі — КПКВ 2201310).

Для забезпечення ефективного використання коштів зазначеної бюджетної програми

Кабінет Міністрів України постановою від 27.11.2013 №866 затвердив Порядок використання коштів (далі — Порядок №866), головним розпорядником та відповідальним виконавцем, якої було Міністерство освіти і науки України.

Цим Порядком №866 визначено виконавців програми КПКВ 2201310, напрями використання бюджетних коштів та вимоги до їх розподілу виходячи з обґрунтувань потреби.

Зокрема, одним із основних напрямів використання бюджетних коштів є організація і проведення спортивних заходів, фізкультурно-оздоровчих та спортивних змагань України загальнодержавного та міжнародного рівня серед учнівської та студентської молоді, організацію і проведення виконавцями про-

грами організаційно-методичних заходів щодо фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи серед учнівської та студентської молоді (нарад, семінарів, форумів, інших заходів загальнодержавного та міжнародного рівня, передбачених календарним планом заходів, включаючи видання методичної літератури та забезпечення участі представників Виконавців в таких заходах, що проводяться на території України та за кордоном (оплата проїзду до місця відрядження і назад, а також добових, вартості проживання, транспортних послуг, страхування, оформлення дозволів на в'їзд (віз).

Також цим Порядком передбачено, що для забезпечення організації і проведення спортивних заходів, фізкультурно-оздоровчих та спортивних змагань головним розпорядником розподіляються бюджетні кошти між Виконавцями програми КПКВ 2201310 виходячи з обґрунтувань потреби в коштах, детальних розрахунків витрат, на підставі норм та нормативів, діючих цін і тарифів, переліку необхідного інвентарю, спортивного одягу, взуття

та аксесуарів загального і спеціального призначення, календарних планів заходів та регламентних документів міжнародних спортивних організацій тощо.

Зважаючи на значні обсяги виділених бюджетних асигнувань у 2025 р. Держаудитслужбою проведено контрольний захід в одній з Установ — Виконавців бюджетної програми, яка була організатором навчально-тренувальних зборів та спортивних змагань, органом управління якої було Міністерство освіти і науки України.

За результатами цієї ревізії встановлено низку фінансових порушень, в тому числі таких, що призвели до збитків та нецільового використання бюджетних коштів.

Так, було встановлено, що Установа для проведення семінару — наради уклала низку договорів на оплату кейтерингових послуг, послуг ведучих, оренди світлового обладнання, послуг звукорежисера, оренди звукового обладнання, виготовлення відеоматеріалів, послуг по розробки макетів, послуг художника по світлу, послуг з вантажоперевезень на загальну суму 543,5 тис. гривень.

Проте використання бюджетних коштів за цими напрямками не відповідає вимогам Порядку №866, позаяк при організації та проведенні семінарів бюджетні кошти можуть використовуватись лише на оплату проїзду до місця відрядження і назад, на виплату добових, оплату вартості проживання, транспортних послуг, страхування, оформлення дозволів на в'їзд (віз).

Тобто спрямування коштів на оплату інших послуг є їх нецільовим використанням.

В ході проведення контрольного заходу також було встановлено непоодинокі випадки порушень, допущених при використанні бюджетних коштів на оплату послуг з проживання учасників спортивних заходів.

Так, лєвова частка плати за проживання спортсменів, тренерів, членів суддівської колегії здійснювалася Установою готівкою, виданою підзвіт матеріально-відповідальним особам.

Проте, документи, які б підтверджували фактичне надання цих послуг учасникам спортивних заходів були в окремих випадках відсутні.

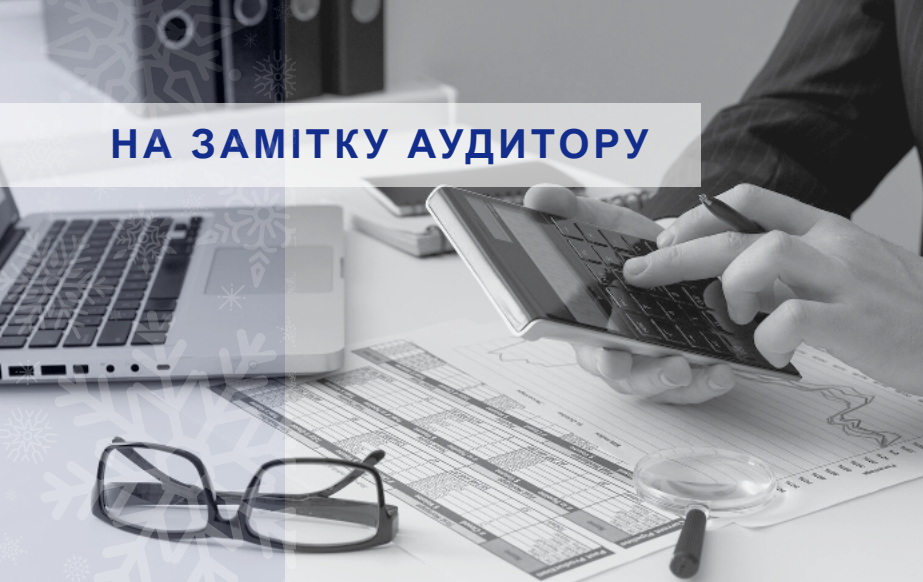
Наприклад, встановлено, що матеріально відповідальна особа сплатила готівкові кошти на суму 568,4 тис. грн за проживання спортсменів, тренерів і членів суддівської колегії загальною кількістю 116 осіб і надала в бухгалтерію Установи в якості підтвердних документів квитанції до прибуткового касового ордеру та рахунок-фактуру видані юридичною особою — власником Готелю. Також до рахунку — фактури були додані списки із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові учасників змагань, та їх загальна кількість.

Проте, зазначені списки не можна віднести до первинних підтвердних документів на підставі яких має здійснюватись господарська операція, оскільки ці списки не відповідають вимогам п. 12 розд. II Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 №59 (далі — Інструкція №59), яким визначено, що витрати на відрядження відшкодовуються лише за наявності підтвердних документів, що засвідчують вартість цих витрат, а саме: рахунків, отриманих із готелів (мотелів) або від інших осіб, що надають послуги з розміщення та проживання відрядженого працівника, в тому числі бронювання місць у місцях проживання.

Крім цього були відсутні фіскальні чеки, які б засвідчували фактичну оплату послуг, обов'язкова наявність яких передбачена вимогами ст. 3 Розд. II Порядку проведення розрахунків, Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265 (далі — Порядок №265).

Зокрема, цим нормативним документом визначено, що суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівко-

вій та (або) в безготівковій формі (із застосуванням електронних платіжних засобів, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, а також операції з приймання готівки для виконання платіжної операції зобов'язані проводити розрахункові операції на повну суму покупки (надання послуги) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій або через зареєстровані фіскальним сервером контролюючого органу програмні реєстратори розрахункових операцій зі створенням у паперовій та (або) електронній формі відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій.

Зважаючи на сумнів у фактичному наданні послуг з проживання Держаудитслужба надіслала Власнику Готелю запит, і у відповідь отримала інформацію, що номерний фонд Готелю налічує лише 32 номери, що фізично унеможливує одночасне розміщення такої кількості осіб.

В іншому випадку, матеріально — відповідальною особою надано в бухгалтерію Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт з додатними квитанціями про здійснення оплати готівкою в сумі 320,0 тис. грн за проживання спортсменів їх тренерів, членів суддівської колегії. Проте підтвердні документи про номери, в яких розміщувались учасники спортивного заходу, їх вартість та фіскальні чеки були відсутні.

До того ж, згідно з інформацією з Єдиного державного реєстру судових рішень приміщення, в яких начеб-то розміщувались учасники заходу в цей період не перебували в користуванні Юридичної особи, яка отримала кошти за надання послуг з проживання.

Попри відсутність обов'язкових первинних документів бухгалтерією прийнято Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт про витрачені кошти від матеріально — відповідальної особи за відсутності обов'язкових первинних документів.

Також бухгалтерією об'єкта контролю приймалися від матеріально-відповідальної особи документи з інформацією про розміщення учасників семінару — наради, який мав штамп та адресу Готельного комплексу.

Установою організатором в двосторонньому порядку підписано акт виконаних робіт про надані послуги з Фізичною особою підприємцем.

З метою підтвердження достовірності доданих документів Держаудитслужбою направлено

запит Фізичній особі підприємця, якою спростовано отримання готівкових коштів та будь які взаємовідносини з Установою.

Враховуючи зазначене, слід звертати увагу на підтвердні документи додані до Звітів про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, тим більше якщо вони видані Юридичними особами підприємцями.

Таким чином, заходом державного фінансового контролю встановлено факти використання бюджетних коштів за відсутності належним чином оформлених обов'язкових первинних документів, що обґрунтовують їх фактичне надання, відповідно до вимог Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 №59, Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265.

Використані джерела:

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 №3808.

2. Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265.

3. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2013 №866.

4. Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 09.02.2018 №617.

5. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 №59.

6. Матеріали заходу державного фінансового контролю виконавця бюджетної програми КПКВ 2201310 «Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді».

Ганна Кузьменко,

головний державний аудитор
відділу державного фінансового
аудиту в галузі сім'ї, молоді
та спорту Департаменту
контролю у галузі освіти,
науки спорту та інформації

ЧОМУ ЗБИТКОВІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ПІДПРИЄМСТВА НААН?

У сучасному світі наука є визначальною складовою розвитку економіки та якісного покращення життя громадян.

Агропромислове виробництво в Україні на сучасному етапі розвитку держави має ключове значення для її економіки і є однією з основних бюджетоформуючих галузей. Водночас наразі аграрний сектор економіки має низку проблем, що перешкоджають його подальшому розвитку, зокрема:

- зменшення родючості ґрунтів через зміну природних умов та недбале ставлення аграріїв до землі, окупація значної площі сільськогосподарських земель або їх мінне забруднення;
- споживання дорожчої імпортованої продукції через низькі виробничі потужності вітчизняних ви-

робників, низький рівень кваліфікації та модернізації процесу створення сільськогосподарської техніки в Україні;

- незбалансована поточна структура агропромислового сектору України, що спричиняє низьку продуктивність (рослинництво займає 79%, а тваринництво — 21%);
- якість сировини та зміна природно-кліматичних умов перешкоджають збільшенню експорту сільськогосподарської продукції на світовому ринку (зокрема, якість та використання хімічних добрив, рівень автоматизації та технологічності виробництва продукції, пошкодження продукції під час транспортування через

низьку якість транспортних засобів);

- обмежена пропозиція доступного високоякісного насіння вітчизняного виробництва створює ефект імпортозалежності;
- неефективність використання кормових культур (нерозвита культура використання кормів призводить до зниженої якості продукції тваринництва);
- низькі освітня та технологічна бази (поточний стан розвитку малих виробників суттєво зменшує потенційні обсяги прибутку) тощо.

Серед шляхів подолання визначених проблем є забезпечення розвитку аграрної освіти і науки, в т.ч. через реформування системи державних науково-дослідних установ та їх державного фінансування, підвищення якості та ефективності наукового забезпечення агропромислового комплексу, розширення проведення актуальних для сільськогосподарських виробників наукових досліджень, зміцнення інноваційного потенціалу, поглиблення інтегрування вітчизняних наукових закладів до міжнародного науково-дослідницького співтовариства; забезпечення коригування технологій вирощування культур з урахуванням результатів навігацій з системою глобального позиціонування та агропромислової техніки (Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 №179).

Національна академія аграрних наук України (далі — НААН, Академія) є головним науковим центром держави з науково-методичного забезпечення розвитку агропромислового комплексу.

ДОВІДКОВО:

Академія відповідно до Статуту є самоврядною науковою організацією, заснованою на державній власності, що є державною організацією, створеною як неприбуткова державна бюджетна установа. Академії надано статус національної Указом Президента України «Про надання Українській академії аграрних наук статусу національної» від 06.01.2010 №8. НААН є правонаступницею Української академії аграрних наук.

Протягом 2018–2024 рр. Академія була відповідальним виконавцем низки бюджетних програм, в межах яких здійснювалися фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка технічного забезпечення наукових установ та об'єктів, що становлять національне надбання, збереження природно-заповідного фонду в біосферному заповіднику «Асканія-Нова» тощо.

Загальний обсяг фінансування зазначених програм протягом II півріччя 2018 р. і I півріччя 2024 р. становив близько 8,1 млрд грн (з них 3,3 млрд грн — кошти загального фонду).

Крім того, для виконання покладених на Академію завдань, у користуванні наукових установ та дослідних підприємств НААН на початок 2018 р. перебували земельні ресурси в обсязі 489,7 тис. га (у т.ч. 25 тис. га в АР Крим).

Протягом п'яти з половиною років земельний банк наукових установ і дослідних господарств НААН зменшився на 188 тис. га (внаслідок передачі частини господарств до сфери управління ФДМУ) і ста-

новив 276,7 тис. га, з них сільськогосподарські угіддя 239,9 тис. га (у т. ч. рілля — 217,1 тис. га).

ДОВІДКОВО:

протягом 2018–2024 рр. Академія була одним з найбільших землекористувачів сільськогосподарських земель України. Зокрема, за даними інтернет-видання «Економіст» (<https://surli.cc/ekxrcg>) у 2024 р. Топ-10 агрохолдингів за кількістю земельних угідь очолювала компанія «Кернел» з земельним банком у 510 тис. га., друге місце посіла UkrLandFarming з 475 тис. га, третє — МХП з 370 тис. га. Серед інших потужних гравців — Національна академія аграрних наук України, «Агропросперіс», «Астарта-Київ» та інші компанії, які обробляють від 127 до 362 тис. га землі.

Отже зважаючи на значний обсяг фінансових та матеріальних ресурсів (земельний фонд) скерованих державою для забезпечення діяльності НААН з метою сприяння розвитку агропромислового виробництва, забезпечення продовольчої безпеки нашої держави, підвищення конкурентоспроможності продукції агропромислового комплексу, тощо, постала потреба у

дослідженні ефективності використання Академією та мережею її наукових установ бюджетних коштів та земельних ресурсів, повноти та якості виконання покладених на них функцій і завдань.

З цією метою наприкінці 2024 р. Держаудитслужба провела державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм Академії за період з 01.07.2018 по 30.06.2024. Проведеним аудитом охоплено діяльність Академії та 21 наукової установи (з 79), що перебувають у підпорядкуванні НААН. Крім того, упродовж II півріччя 2024 р. і I півріччя 2025 р. Держаудитслужбою проведено окремі контрольні заходи на підпорядкованих Академії десяти державних підприємствах.

Проведені контрольні заходи виявили низку як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, які не дали змоги Академії повною мірою забезпечити досягнення поставлених перед нею цілей та завдань.

ЧИ ВРАХОВУЄ ДЕРЖАВНА АГРАРНА НАУКА ПОТРЕБИ АГРАРІЇВ?

Аудиторським дослідженням встановлено, що при плануванні своєї наукової роботи Академія, зважаючи на відсутність в Україні протягом 2018–2024 рр. державних наукових цільових програм та (або) проектів у межах міжнародного науково-технічного співробітництва в аграрній галузі та відповідно до повноважень, визначених її статутом, самостійно визначала тематику та форми організації/проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок і залучала до їх виконання

виключно наукові установи, котрі входять до її мережі, що обмежило коло наукових проєктів в аграрній галузі пропозиціями наукових установ НААН.

А через відсутність нормування праці в галузі науки та нормативно-розпорядчих документів щодо планування науковими установами собівартості НДР обсяг бюджетних коштів на їх виконання фактично ототожнювався з видатками на утримання наукових підрозділів чисельних установ Академії.

Аудитом також було встановлено, що під час розгляду пропозицій наукових установ щодо тематик наукових досліджень, виконання яких планується коштом державного бюджету, НААН не вимагала від останніх надання інформації щодо проведення маркетингових досліджень актуальності запропонованих тем та подальшого місця впровадження результатів таких наукових досліджень.

Більш того, протягом 2018–2020 рр. Академією було спрямовано близько 20,1 млн грн коштів державного бюджету на виконання пошукових фундаментальних досліджень, що були включені до Програми наукових досліджень без їх погодження Експертною радою з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт при НААН, що створює ризик імовірної невідповідності таких досліджень сучасному рівню наукових знань, тенденціям науково-технічного прогресу, можливості створення наукового підґрунтя для розвитку прикладних наукових досліджень тощо.

Вибірковим дослідженням було встановлено, що результати прикладних наукових досліджень, що були виконані установами НААН

за держзамовленням на суму 36,3 млн грн, не знайшли свого впровадження в аграрному секторі економіки, в т. ч. через відсутність в Україні попиту на розробки в даній галузі.

Зокрема, за інформацією одного з Інститутів НААН впровадження двох наукових розробок вартістю близько 1,7 млн грн у 2020 р. здійснювалося в сільськогосподарському товаристві, яке під час аудиту повідомило Держаудитслужбу про невпровадження зазначених наукових розробок, оскільки товариство не здійснює діяльність у відповідній галузі (тваринництво).

Окремі наукові установи НААН використовували кошти державного бюджету (близько 1,9 млн грн) на наукові дослідження з виведення нових сортів сільськогосподарських культур та технологій їх вирощування (зокрема, жита посівного (озимого) та гібридів тютюну) при тому, що такі культури в Україні наразі вирощуються в незначних обсягах, а тому такі розробки практично не мають шансів на впровадження.

Інші наукові установи скеровували кошти на суму 4,4 млн грн на виконання досліджень ідентичних попереднім, що може свідчити про неефективне використання бюджетних коштів.

Такий підхід НААН до планування наукової роботи за кошти державного бюджету призвів до того, що впровадження наукових розробок установ НААН у суб'єктів ринкового сектору не носить масового характеру та може свідчити про неефективне використання бюджетних коштів, використаних на їх проведення.

ЯК АГРАРНА НАУКА ЗАХИЩАЄ СВОЇ ПРАВА НА ВИНАХОДИ

Не сприяло використанню (впровадженню) результатів наукових розробок непроведення науковими установами оформлення прав на винаходи та державної реєстрації створеної наукової продукції, на які використано 3,1 млн грн коштів загального фонду бюджету.

Зокрема, зборами інформації в окремих наукових установах встановлено, що у досліджуваному періоді ними не здійснено державної реєстрації розроблених за результатами наукових досліджень ветеринарних, препаратів, харчових добавок, лікарських засобів та біопрепаратів у встановленому законодавством порядку (на розробку та підтримання технічних умов яких у досліджуваному періоді використано бюджетних коштів на загальну суму 2,9 млн грн), що перешкодило запуску такої продукції у виробництво шляхом укладання ліцензійних договорів або шляхом внесення права на зазначені об'єкти права інтелектуальної власності (ОПІВ) до статутів створених з цією метою суб'єктів господарювання (відповідно до ч. 1 ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 №848-VIII).

В окремих випадках керівництво пояснює непроведення реєстрації препаратів подальшим їх удосконаленням. Водночас, аудитом було встановлено, що на момент його проведення низка інтернет-магазинів пропонувала для продажу препарати, майнові права на які наукова установа НААН не зареєструвала та відповідно не укладала ліцензійні договори на використання результатів наукових розробок суб'єктами господарювання.

При цьому, через неоформлення правовстановлюючих документів на вказані препарати наукова установа не мала можливості звернутися із позовом до суду щодо порушення своїх майнових прав.

Крім того, аудитом також були встановлені неефективні управлінські рішення керівників окремих наукових установ щодо захисту майнових прав на ОПІВ, повноти виконання взятих зобов'язань з впровадження наукових розробок та розрахунків за надані послуги, що призвели до недоотримання установами надходжень від основної діяльності на суму понад 3,7 млн гривень.

Зокрема, після завершення дії договору про сумісну діяльність, укладеного між науковою установою НААН та суб'єктом господарювання, останній на порушення майнових прав установи на ОПІВ, продовжив виробництво біопрепаратів, розробником яких є наукова установа.

Водночас, установа не скористалася своїм правом на перешкоджання неправомірному використанню винаходу шляхом звернення до суду та, як наслідок, втратила можливість отримати додаткові доходи розрахунково щонайменше на суму 1,4 млн гривень.

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ В РОСЛИННИЦТВІ ТА НАСІННИЦТВА

Основними завданнями Академії є наукове забезпечення розвитку галузей агропромислового комплексу, в тому числі виробництво добазового, базового та сертифікованого насіння сільськогосподарських культур, садивного матеріалу, племінної продукції.

У системі НААН насінництво ведеться в 46 наукових установах, 135 дослідних господарствах за 1119 сортами і гібридами 89 культур.

Щорічно науковими установами та дослідними господарствами виробляється для реалізації іншим насінницьким господарствам для подальшого розмноження понад 70 тис. т добазового, базового та сертифікованого насіння зернових і зернобобових культур (на площу 350 тис. га), 1,1 тис. т батьківських форм кукурудзи, соняшнику, буряків цукрових, сорго, 60–70 т насіння овочевих культур, 31 тис. т елітного насіння картоплі, 1,5 млн штук саджанців плодкових культур, 1,5 млн шт. саджанців винограду та інших культур.

Згідно з інформацією Академії для задоволення часткової потреби сільського господарства країни в насінні (наприклад, овочевих культур на 50%) й з урахуванням сівозмін всіх культур (3–4 роки) науковим установам та їх дослідним господарствам необхідно мати площу 186,7 тис. га, серед них під, тис. га:

зернові культури	кукурудзу	соняшник	ріпак	картоплю	овочеві культури	плодово-ягідні та декоративні	виноград
147,9	3,3	2,7	0,3	2,7	15	13,1	1,7

При цьому площа ріллі, що станом на 01.06.2024 фактично перебувала у користуванні підвідомчих НААН підприємств, установ та організацій складала 190,9 тис. га.

Водночас, як засвідчили збори інформації, проведені у наукових установах НААН, у досліджуваному періоді відсоток використання земель під наукові цілі та насінництво коливався від 2 до 84%, але у більшості установ (охоплених контролем) землі використовувалися для товарного виробництва. Аналогічна ситуація з використанням земельних ресурсів спостерігається й в науково-дослідних господарствах НААН.

Також слід зазначити, що незавершеною залишається робота щодо проведення державної реєстрації майнових прав на земельні ділянки, що входять до складу майнового комплексу НААН і перебувають у користуванні підпорядкованих їй установ, підприємств та організацій, що призводить до ризику їх втрати через самозахоплення і (або) незаконну передачу органами місцевого самоврядування у комунальну та приватну власність загальною площею понад близько 27,4 тис. га (в т. ч. 1,5 тис. га в наукових установах охоплених контролем та вартістю за нормативно-грошовою оцінкою понад 65,7 млн грн).

Ключовим чинником просування насіння на ринку є власний приклад успішного вирощування сільськогосподарської продукції виведених науковими установами сортів. Це, однак, не про діяльність наукових установ та дослідних господарств Академії, про що, ми розповімо далі.

Крім того, у п'яти наукових установах, охоплених контролем, встановлені випадки припинення майнових прав на сорт та майнових право на поширення сорту через не-

сплату зборів за підтримання чинності майнових прав.

Для прикладу, лише однією науковою установою НААН, що здійснює дослідження в галузі насінництва та сортовивчення, станом на 30.06.2024 припинено чинність державної реєстрації по 12 сортах і гібридах або 15% сортів і гібридів, які були впроваджені в аграрне виробництво протягом 2018–2021 рр. через відсутність запитів з боку виробників.

Аудитом встановлено, що скорочення попиту на насінневу продукцію установ НААН було також зумовлено низкою зовнішніх факторів, зокрема, це переваги іноземних селекціонерів під час державної реєстрації сортів рослин, відсутність дієвого державного контролю за обігом насіння та садивного матеріалу, окупацією частини сільськогосподарських земель. Зазначене та застарілість потужностей для зберігання насінневої продукції призвели до втрати вирощеним установами НААН насінням своїх якостей, подальшої його реалізації як товарної продукції та відповідно до втрати можливості отримання додаткових надходжень на загальну суму близько 22,4 млн грн та може призвести до втрати надходжень на суму близько 1 млн гривень.

Крім того, неналежний контроль з боку установ щодо своєчасності і повноти розрахунків ліцензіатами у відповідності з умовами укладених договорів та військова агресія російської федерації призвели та можуть призвести до недоотримання доходів від надання суб'єктам господарювання права на розповсюдження сортів рослин на загальну суму понад 7,4 млн гривень.

ЯК НАУКОВІ УСТАНОВИ ТА ДОСЛІДНІ ГОСПОДАРСТВА «ЗАРОБЛЯЮТЬ» КОШТИ

Недоліки планування та організації наукової діяльності установ НААН та скорочення попиту на їх насінневу продукцію призвели до нестачі коштів, необхідних для утримання чисельного наукового персоналу та оновлення застарілого наукового обладнання, що не сприяє виконанню науковими установами актуальних наукових досліджень для практичного їх застосування в реальному секторі економіки.

Водночас, НААН та її науковими установами не було вжито ефективних заходів щодо залучення для виконання наукових досліджень коштів приватних інвесторів/замовників, грантової підтримки тощо.

Натомість, з метою вирішення питання нестачі бюджетного фінансування наукові установи фактично перетворилися на суб'єктів господарювання, метою яких є отримання доходів, що не сприяє ефективній науковій діяльності, а надані їм у користування земельні ділянки призначені для дослідних і навчальних цілей, пропаганди передового досвіду, ведення сільськогосподарства використовують для товарного виробництва.

Проте аудитори встановили, що незважаючи на наявність в розпорядженні наукових установ та дослідних господарств НААН найкращих сільськогосподарських земель, передових розробок в аграрній галузі та насіння новітніх сортів сільськогосподарських культур вони не змогли забезпечити при вирощуванні сільськогосподарської продукції навіть середнього по відповідному регіону рівня врожайності, внаслідок чого втратили можливість отримання додаткового доходу розрахунково на суму понад 408,3 млн гривень.

Непоодинокими є випадки списання науковими установами посівів через погодні умови та з порушенням встановленого НААН порядку, що не дозволило останнім отримати додаткові надходження від реалізації вирощеної сільгосппродукції розрахунково на суму 21,5 млн грн і, відповідно, відшкодувати понесені ними витрати на загальну суму близько 3,6 млн гривень.

Понад те, через несвоєчасне оформлення науковими установами НААН правовстановлюючих документів на земельні ділянки (внаслідок чого наразі право користування ними оскаржується в судовому порядку), відсутність документів щодо фактичного розташування окремих земельних ділянок, недостатність коштів і матеріально-технічних ресурсів, а подекуди й неефективні управлінські рішення призвели до неповного використання земельних ресурсів Академії та, як наслідок, до втрати установами НААН можливості отримання додаткових надходжень орієнтовно на суму 52,3 млн гривень.

Крім того, аудитом було встановлене системне порушення нау-

ковими установами та дослідними господарствами цінової дисципліни, а саме — невиконання ними наказів Академії щодо реалізації зернових за цінами, що формуються відповідно до умов ринкової кон'юнктури, але не нижчими від регіональних на момент реалізації зерна, наслідком чого стало недоотримання ними доходів на суму близько 58,2 млн гривень.

Більш того, в окремих випадках внаслідок значного обсягу витрат на виробництво сільськогосподарської продукції та їх низької врожайності дослідні господарства НААН реалізовували сільськогосподарську продукцію за цінами нижче її собівартості, що призвело до нанесення підприємствам матеріальної шкоди на суму понад 23,8 млн гривень.

Також аудиторами було встановлено, що Академією, підпорядкованими науковими установами та підприємствами не було вжито належних заходів задля завершення та введення в експлуатацію об'єктів незавершеного будівництва; повної державної реєстрації права власності на об'єкти нерухомості та ефективного використання майна, незадіяного в господарській діяльності наукових установ, що призвело до ризику втрати активів на суму 55,4 млн грн і втрати Академією та підпорядкованими установами (підприємствами) можливості отримання доходів від оренди державного майна розрахунково на суму 30,1 млн гривень.

У кінцевому підсумку через неефективне розпоряджання наявними земельними ресурсами та наукової базою, брак матеріально-технічних та фінансових ресурсів установи та підприємства НААН залучають до обробітку зе-

мель технічні та людські ресурси суб'єктів господарювання.

Зокрема, лише на залучення послуг з оренди техніки (обробітку землі тощо) охоплені контролем установи та підприємств НААН у досліджуваному періоді понесли додаткові витрати на загальну суму 35,3 млн гривень.

Часто таке співробітництво з суб'єктами господарювання здійснюється на не вигідних для підприємств та установ умовах, що призводить до потрапляння останніх в боргову залежність до приватних структур.

Наприклад, 2021 р. одне з підприємств НААН уклало договори з кількома агрофірмами на отримання фінансової допомоги. При цьому, керівництво цих декількох агрофірм є пов'язаними особами та самі договори укладались на малий термін повернення грошових коштів. Кінцевий строк повернення допомоги спливав задовго до часу, коли підприємство збирає урожай та має можливість отримати кошти від реалії виготовленої продукції.

Таким чином, договори заздалегідь були укладені на таких умовах, які призвели до сплати штрафних санкцій за несвоєчасне виконання зобов'язань по договорах на

загальну суму понад 21 млн грн і фактично перетворивши допомогу на дороговартісні борги.

Незважаючи на збитковість Підприємства, фінансова допомога та штрафні санкції були повернуті в повному обсязі в добровільному порядку, без звернень сторін до судових органів.

В іншій науковій установі під час одержання послуг з обробітку землі від суб'єктів господарювання в акти включалися роботи, які не передбачали ні умови договорів, ні протоколи погодження вартості послуг, що призвело до збитків установі на суму 3,5 млн гривень.

Ця ж наукова установа у 2022 р. уклала з суб'єктом господарювання договір на закупівлю послуг з вирощування сільгоспкультур на землях установи на умовах, що не забезпечили захист інтересів останньої від імовірних зловживань з боку суб'єкта господарювання. Як наслідок, із 478 га, де було проведено комплекс робіт з вирощування сільгоспкультур — урожай зібрали тільки з 306, а на решті 172 га його втратили. При цьому суб'єкт господарювання не повідомляв установу ні про які форс-мажори, причини загибелі врожаю, ані наукова установа не мала претензій до партнера.

У підсумку, наукова установа не отримавши очікуваного врожаю розраховувалася з суб'єктом господарювання за надані послуги у сумі понад 4,5 млн грн лише у 2024 р. продавши насіння соняшника, що було вирощене у 2022 р.

А чому ж так довго розраховувалися? Як виявилось значний обсяг сільгосппродукції вирощеної на землях установи у 2022 р. на суму понад 8,1 млн грн було передано на відповідальне зберігання сто-

роннім суб'єктам господарювання при тому, що власні складські приміщення установи — і закриті, і відкриті навісні майданчики — переважно пустували.

А коли аудитори пішли на зустрічну звірку з одним із партнерів за адресою, яку «підказала» платформа YouControl, виявили... склади самої наукової установи. За іншою адресою, вказаною підприємством у договорах купівлі-продажу сільгосппродукції, виявилось приватне житло людей, які не мали жодного стосунку до «зберігача». А 100 т соняшника та 759 т сої, загалом на понад 1,9 млн грн, які установа передала на «зберігання», опинилися у сторонніх суб'єктів господарювання, що не мали господарських операцій з науковою установою. Отже, через неефективні управлінські рішення, несвоєчасне звернення до правоохоронців наукова установа втратила запаси та можливість отримати прибуток на вказану суму.

Решта зберігачів дивним чином, уже під час контрольних заходів, раптом почали її масово скуповувати. Не дивлячись на рік, коли виростили врожай і навіть за вищою ціною.

Крім того, аудитом були встановлені інші порушення та недоліки в діяльності наукових установ та державних підприємств, що призвели до недоотримання ними надходжень, понесення непродуктивних витрат, втрат (збитків) 44,3 млн грн та інші порушення, що не призвели до втрат на загальну суму 231,1 млн гривень.

Проведені контрольні заходи в системі Національної академії аграрних наук України засвідчили, що сучасна аграрна наука неідеальна. І не лише через брак фінан-

сування з державного бюджету, але і через окремі прорахунки і зволікання, які допускають керівники наукових установ та дослідних господарств НААН під час прийняття управлінських рішень тощо.

Водночас Держаудитслужба не залишається осторонь проблем вітчизняної аграрної науки і про результати проведеного аудиту поінформувала Кабінет Міністрів України з наданням низки пропозицій, які мають підвищити ефективність витрачання бюджетних коштів, спрямованих на розвиток аграрної науки, проведення наукових досліджень тощо.

А наступний етап аналізу неординарних фактів господарювання, які виявили працівники Держаудитслужби в наукових установах та дослідних господарствах НААН, за правоохоронцями: матеріали контрольних заходів передані до правоохоронних органів.

Катерина Тулупова,
заступник начальника відділу
Департаменту контролю
в аграрній галузі, екології
та природокористування
Держаудитслужби,

Наталія Давидюк,
головний державний аудитор
відділу Департаменту контролю
в аграрній галузі, екології
та природокористування
Держаудитслужби,

Ірина Чорна,
заступник начальника відділу
Департаменту контролю
в аграрній галузі, екології
та природокористування
Держаудитслужби

УРЯДОВИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ІНСТРУКТАЖІВ ТА СИСТЕМАТИЧНИХ ТРЕНІНГІВ ЩОДО КІБЕРГІГІЄНИ

Кабінет Міністрів України постановою від 08 жовтня 2025 року № 1281, яка набрала чинності 11 жовтня 2025 року, затвердив Порядок проведення інструктажів та систематичних тренінгів щодо кібергігієни.

Прийнятий порядок визначає процедуру проведення інструктажів та систематичних тренінгів щодо кібергігієни для членів Кабінету Міністрів України, народних депутатів України, працівників патронатних служб, депутатів місцевих рад, посадових осіб органів місцевого самоврядування, державних службовців, військовослужбовців, працівників органів державної влади, інших державних органів, керівників та працівників державних підприємств, установ та організацій.

Метою проведення таких інструктажів та систематичних тренінгів є підвищення рівня обізнаності суб'єктів державного управління та формування в них практичних навичок безпечного користування засобами інформатизації та Інтернетом для запобігання, своєчасного виявлення та реагування на кіберінциденти, кібератаки, забезпечення захисту персональних даних, а також дотримання вимог законодавства у сфері кібербезпеки та відповідних стандартів, політик безпеки та особливостей у відповідній сфері або галузі.

Проведення інструктажів та тренінгів здійснюється з такою періодичністю:

- після призначення на посади в органах державної влади, інших державних органах, на державних підприємствах, в установах та організаціях, набуття повноважень в органах місцевого самоврядування або повноважень народного депутата України –

протягом одного календарного місяця після дати призначення на посаду або набуття повноважень;

- не рідше одного разу на рік протягом всього строку перебування на посадах в органах державної влади, інших державних органах, на державних підприємствах, в установах та організаціях або строку повноважень в органах місцевого самоврядування або повноважень народного депутата України;
- після настання значного кіберінциденту, кібератаки в органах державної влади, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, на державних підприємствах, в установах та організаціях – протягом одного календарного місяця;
- за потреби згідно з результатом аналізу ризиків.

Контроль за проведенням інструктажів та тренінгів щодо кібергігієни покладається на керівників органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій.

Звітна інформація щодо проведення інструктажів та тренінгів щодо кібергігієни зберігається в органі державної влади, іншому державному органі, органі місцевого самоврядування, на державному підприємстві, в установі та організації та перевіряється Держспецзв'язку під час здійснення оцінювання стану кіберзахисту інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем, в яких обро-

бляються державні інформаційні ресурси або службова інформація та інформація, що становить державну таємницю, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури або під час проведення заходів державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері кіберзахисту відповідно до пункту 1 частини другої статті 8 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України».

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОРЯДКУ ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ТОВАРИСТВ

Чотирнадцятого жовтня 2025 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2025 року № 1299 «Про внесення змін до Порядку оприлюднення інформації про діяльність державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків».

Прийнятим актом Уряду уточнено періодичність і строки оприлюднення інформації про діяльність державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарським товари-

ствам, частка держави в яких становить 100 відсотків; розширений перелік документів та відомостей, які підлягають оприлюдненню.

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ПОСТАНОВ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Постановою Уряду України від 13 листопада 2025 року № 1473 (далі – постанова) доповнено Порядок планування заходів державного фінансового контролю органами державного фінансового контролю, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2001 року № 955, підставами для прийняття рішення керівником відповідного органу державного фінансового контролю про включення заходів з проведення державного фінансового аудиту та інспектування до планів проведення заходів дер-

жавного фінансового контролю, а саме:

звернення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших органів, утворених відповідно до законодавства, компетентних органів Європейського Союзу, іноземних держав та міжнародних організацій, інших юридичних та фізичних осіб;

інформація, що містить ознаки порушення, неправомірного використання в Україні ресурсів Європейського Союзу та може завдати шкоди фінансовим інтересам Європейського Союзу (повідомлення про невідповідність);

імовірність виникнення (неусунення встановлених) фінансових порушень, у тому числі внаслідок прогалин функціонування внутрішнього контролю;

інформація щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності за неоприлюднення, несвоєчасне оприлюднення інформації, оприлюднення недостовірної, неточної або неповної інформації про використання публічних коштів;

інформація щодо вручення посадовим особам підконтрольної установи повідомлення про підозру у вчиненні ними кримінального правопорушення.

Також внесено зміни до Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 року № 550 (далі — Порядок), зокрема, доповнено терміном «реципі-

ент» — будь-яка особа або суб'єкт, що отримує фінансування від України, у тому числі від органів і суб'єктів, підконтрольних Україні, для реалізації якісних і кількісних заходів, визначених у Плані України, схваленому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244, включно з підрядниками та субпідрядниками.

Змінами уточнено, що у разі вчинення дій, спрямованих на перешкоджання діяльності, виконанню обов'язків органу державного фінансового контролю, посадова особа органу державного фінансового контролю невідкладно, але не пізніше ніж наступного робочого дня інформує правоохоронні органи для вжиття заходів, передбачених Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» (далі – Закон), складає та підписує акт про неможливість проведення ревізії та/або зустрічної звірки із зазначенням відповідних обставин та складає повідомлення про ознаки вчинення кримінального правопорушення, яке надається для підписання керівнику (заступнику керівника) органу державного фінансового контролю. Орган державного фінансового контролю передає повідомлення про ознаки вчинення кримінального правопорушення та акт про неможливість проведення ревізії та/або зустрічної звірки правоохоронним органам для вжиття заходів, передбачених законодавством. Перешкоджання органу державного фінансового контролю у проведенні ревізії та/або зустрічної звірки є підста-

вою для застосування до об'єкта контролю та/або об'єкта зустрічної звірки санкцій, передбачених законодавством, і притягнення керівника об'єкта контролю та/або об'єкта зустрічної звірки до визначеної законом юридичної відповідальності. Посадова особа органу державного фінансового контролю надає об'єкту контролю акт про неможливість проведення ревізії та/або зустрічної звірки одним із способів, визначених у пункті 39 цього Порядку, та долучає його до матеріалів ревізії.

У разі неможливості проведення ревізії через відсутність бухгалтерського обліку на об'єкті контролю посадова особа органу державного фінансового контролю складає та підписує акт про відсутність бухгалтерського обліку та надає його об'єкту контролю одним із способів, визначених у пункті 39 цього Порядку, та долучає його до матеріалів ревізії.

На підставі акта про відсутність бухгалтерського обліку орган державного фінансового контролю одним із способів, визначених у пункті 39 цього Порядку, надає об'єкту контролю вимогу щодо приведення обліку у відповідність із законодавством та інформує про це орган управління об'єкта контролю.

Якщо відсутність належного бухгалтерського обліку окремих операцій об'єкта контролю дає можливість проводити ревізію з інших питань програми ревізії, така ревізія проводиться з таких питань. Орган державного фінансового контролю, який виявив відсутність бухгалтерського обліку

окремих операцій, надає об'єкту контролю одним із способів, визначених у пункті 39 цього Порядку, вимогу щодо приведення обліку у відповідність із законодавством та інформує орган управління об'єкта контролю. Факт відсутності належного бухгалтерського обліку окремих операцій об'єкта контролю зазначається в акті ревізії та протоколі про адміністративне правопорушення.

Керівник об'єкта контролю письмово повідомляє органу державного фінансового контролю про усунення обставин, що унеможливають проведення ревізії та/або зустрічної звірки (перешкоджання діяльності, виконання обов'язків органу державного фінансового контролю, відсутність бухгалтерського обліку), наступного робочого дня після їх усунення.

У разі усунення таких обставин ревізію за рішенням керівника органу державного фінансового контролю може бути завершено в установленому законодавством порядку. Водночас

до тривалості проведення ревізії не включається строк, протягом якого вона фактично не проводилася. В іншому разі ревізію не вважатимуть проведеною і орган державного фінансового контролю має право організувати та провести ревізію об'єкта контролю, зокрема в плановому порядку, протягом того самого календарного року.

У разі відсутності об'єкта зустрічної звірки за його місцезнаходженням та неможливості посадових осіб органу державного фінансового контролю протягом перших двох днів строку проведення зустрічної звірки розпочати її проведення складається за підписом посадових осіб органу державного фінансового контролю відповідний акт, який долучається до акта ревізії, і про це невідкладно, але не пізніше ніж наступного робочого дня інформуються правоохоронні органи для вжиття заходів, передбачених законом.

Змінами передбачено, що рішення щодо включення ревізії об'єкта контролю за зверненням органу (органу державної влади; органу місцевого самоврядування; іншого органу, утвореного відповідно до законодавства; компетентного органу Європейського Союзу, іноземних держав та міжнародних організацій) або особи (іншої юридичної та фізичної особи) до плану проведення заходів державного фінансового контролю приймає керівник органу державного фінансового контролю відповідно до встановленого порядку планування.

Орган державного фінансового контролю інформує відповідний орган або особу про прийняте рішення не пізніше ніж протягом 30 календарних днів після отримання від них звернення, якщо інший строк не визначений законом.

У разі коли звернення містить хоча б одну з обставин, визначених Законом для проведення позапланової виїзної ревізії, вживаються заходи до її проведення.

Звернення органу або особи повинно містити повне найменування об'єкта контролю, дані про його місцезнаходження, організаційно-правову форму; обґрунтування потреби в проведенні ревізії (зазначення фактів, що свідчать про порушення вимог законів, контроль за дотриманням яких належить до повноважень органу державного фінансового контролю, та період їх допущення); перелік запитань, на які відповідно до компетенції органів державного фінансового контролю необхідно дати відповідь.

Звернення органу або особи долучають до матеріалів ревізії і залишають в органі державного фінансового контролю.

Позапланова виїзна ревізія за зверненням органу або особи, що її ініціює, проводиться органом державного фінансового контролю на об'єкті контролю на підставі рішення суду про дозвіл на її проведення,

яке надсилається на адресу органу державного фінансового контролю органом або особою не пізніше ніж за п'ять робочих днів до дати початку проведення позапланової виїзної ревізії, яка визначена таким рішенням суду.

Позапланові виїзні ревізії суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які не віднесені законодавством до об'єктів контролю, проводяться органом державного фінансового контролю за рішенням суду, ухваленим у кримінальному провадженні.

Для проведення позапланової виїзної ревізії за зверненням органу або особи відповідно до компетенції органу державного фінансового контролю та за переліком питань, зазначених у рішенні суду, складається програма ревізії відповідно до пункту 7 цього Порядку.

Процедури взаємодії органу державного фінансового контролю з правоохоронними органами визначаються відповідними порядками взаємодії, затвердженими у встановленому порядку.

Акт ревізії складається у трьох примірниках: перший — для органу державного фінансового контролю, другий — для об'єкта контролю, третій — для передачі органам прокуратури у випадках, передбачених цим Порядком та законодавством.

У разі проведення позапланової виїзної ревізії за рішенням суду кількість примірників акта ревізії визначається з урахуванням відповідного рішення суду.

Для унеможливлення підробки примірники акта ревізії візує посадова особа органу державного фінансового контролю на кожній сторінці із зазначенням на останній сторінці загальної кількості сторінок.

Третій примірник акта ревізії до передачі органам прокуратури зберігається в матеріалах ревізії. На звернення іншого правоохоронного органу про видачу акта ревізії орган державного фінансового контролю повідомляє про найменування органу прокуратури, реквізити супровідного листа про передачу матеріалів ревізії та видає завірену копію акта ревізії (з урахуванням обмежень, встановлених законом).

Орган державного фінансового контролю проводить з органами прокуратури щоквартальні звірки результатів розгляду переданих їм актів ревізій відповідно до порядків взаємодії.

Посадова особа органу державного фінансового контролю не пізніше ніж протягом п'яти робочих днів після закінчення проведення ревізії складає акт ревізії, підписує всі його примірники, забезпечує реєстрацію в журналі реєстрації актів ревізій, форма якого визначається Держаудитслужбою, та надає перший і третій примірники акта ревізії для ознайомлення і підписання об'єкту контролю.

У разі надання об'єктом контролю заперечень до акта ревізії після закінчення строку, передбаченого цим пунктом, розгляд таких заперечень не здійснюється.

Також у міру виявлення ревізією порушень законодавства керівники об'єкта контролю можуть невідкладно вжити заходів до їх усунення та запобігання їм у подальшому, про що зазначають в акті ревізії.

Вимога щодо усунення виявлених порушень законодавства, здійснених суб'єктом господарювання державного сектору економіки, зокрема суб'єктом господарювання, у статутному капіталі якого 50 і більше відсотків акцій (часток) належать суб'єкту господарювання державного сектору економіки, а також підприємствами, установами та організаціями, які використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно (далі — об'єкт контролю — учасник адміністративного провадження), складається за результатами ревізії та оформлюється відповідно до статті 71 Закону України «Про ад-

міністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених у пунктах 521-526 цього Порядку.

У разі коли ревізією виявлено порушення, за які передбачено кримінальну відповідальність або які містять ознаки корупційних правопорушень, акт такої ревізії з додатками до акта ревізії у визначені в пункті 46 цього Порядку строки передаються до органів прокуратури.

За результатами проведення ревізії з питань, викладених у зверненні іншого правоохоронного органу, до нього передаються у визначені в пункті 46 цього Порядку строки витяг з акта ревізії з додатками до акта ревізії з питань, викладених у відповідному зверненні (або копія акта ревізії з додатками до акта ревізії), про що інформуються органи прокуратури.

Про результати розгляду матеріалів ревізії органи прокуратури відповідного рівня або визначені ними органи досудового розслідування повідомляють протягом 10 робочих днів органу державного фінансового контролю про прийняті відповідні процесуальні рішення.

Якщо виявлено порушення законодавства, за які не передбачено кримінальну відповідальність або які не містять ознаки корупційних правопорушень, орган державного

фінансового контролю у визначені в пункті 46 цього Порядку строки інформує про такі порушення правоохоронні органи.

За результатами проведеної ревізії у межах наданих прав органи державного фінансового контролю здійснюють провадження у справах про адміністративні правопорушення та накладають адміністративні стягнення у випадках, передбачених законом.

Органи державного фінансового контролю здійснюють контроль за усуненням об'єктами контролю виявлених недоліків і порушень методом аналізу інформації об'єкта контролю про виконання вимоги щодо усунення виявлених порушень законодавства та за потреби методом її фактичного підтвердження за місцезнаходженням об'єкта контролю чи за місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводили ревізію, а також під час наступних ревізій таких об'єктів контролю систематично вивчають матеріали ревізій і на підставі їх узагальнення вносять відповідним органам державної влади та органам місцевого самоврядування пропозиції щодо перегляду нормативно-правових актів, усунення причин і умов, що призвели до порушення законодавства.

Також Порядок доповнено новими розділами, а саме особливостями реалізації результатів ревізії в об'єкта контролю — учасника адміністративного провадження та особливостями проведення ревізії реципієнтів, визначених у межах інструменту Ukraine Facility.

Постановою внесено зміни до Порядку проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2013 року № 631. Змінами уточнено, що у разі наявності обставин, що унеможливають проведення перевірки закупівель та/або зустрічної зв'язки (перешкодження діяльності, виконанню обов'язків органу державного фінансового контролю, відсутність бухгалтерського обліку), орган державного фінансового контролю вчиняє відповідні дії за процедурами, визначеними пунктами 23, 24, 251 Порядку проведення інспектування.

Складення акта перевірки закупівель, його підписання та реалізація результатів перевірки здійснюються за процедурами, передбаченими пунктами 35, 38-47, абзацами першим і третім пункту 48, пунктами 49-52 Порядку проведення інспектування, з урахуванням норм, установлених цим Порядком.

У разі дослідження під час перевірки закупівель питань, викладених у зверненні правоохоронного органу, до нього передається витяг з акта перевірки закупівель з додатками до акта перевірки з питань, викладених у відповідному зверненні (або копія акта перевірки закупівель з додатками до акта перевірки) за процедурою, передбаченою абзацом другим пункту 48 Порядку проведення інспектування. Акт перевірки закупівель підписує керівник замовника, уповноважена (уповноважені) особа (особи), головний бухгалтер замовника, а у разі їх відсутності — інші уповноважені на виконання їх функцій особи та посадова особа органу державного фінансового контролю.

У разі проведення перевірки закупівель посадовими особами органу державного фінансового контролю і залученими кваліфікованими фахівцями у складі групи акт перевірки закупівель підписує керівник групи.

Вимога щодо усунення виявлених порушень законодавства, здійснених суб'єктом господарювання державного сектору економіки, зокрема суб'єктом господарювання, у статутному

капіталі якого 50 і більше відсотків акцій (часток) належать суб'єкту господарювання державного сектору економіки, а також підприємствами, установами та організаціями, які використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно, складається за результатами перевірки закупівель та оформлюється відповідно до статті 71 Закону України «Про адміністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених у пунктах 521-526 Порядку проведення інспектування.

Проведення перевірок закупівель реципієнтів, визначених у межах інструменту Ukraine Facility, здійснюється з урахуванням особливостей, передбачених пунктами 527 і 529 Порядку проведення інспектування.

Доповнено Положення про Державну аудиторську службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 року № 43, нормами, що Держаудитслужба здійснює контроль за законністю та правомірністю витрат головного партнера/партнера (резидента) у рамках виконання програм транскордонного, транснаціонального та міжрегіонального співробітництва Interreg та

Interreg NEXT, а також, що Держаудитслужба відповідно до покладених на неї завдань здійснює функцію Національного контролера, який забезпечує проведення управлінських перевірок (перевірка на місці та/або адміністративна перевірка) у рамках виконання програм транскордонного, транснаціонального та міжрегіонального співробітництва Interreg та Interreg NEXT.

У Положенні також уточнено, що Держаудитслужба з метою організації своєї діяльності забезпечує функціонування внутрішнього контролю і здійснює внутрішній аудит у Держаудитслужбі, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління.

ПИТАННЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕЯКИХ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Кабінет Міністрів України розпорядженням від 13 листопада 2025 року № 1223 звернув увагу наглядових рад акціонерних товариств «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», «Українська залізниця», «Українська оборонна промисловість», приватного акціонерного това-

риства «Укргідроенерго», державних банків на персональну відповідальність посадових осіб акціонерного товариства у разі порушення передбачених законом обов'язків, заподіяння своїми діями або бездіяльністю збитків такому товариству.

Також наглядові ради зазначених акціонерних товариств повинні:

провести у межах компетенції, визначеної статутом і внутрішніми положеннями акціонерного товариства, комплексний аналіз стану контролю діяльності виконавчого органу, дотримання антикорупційної політики товариства, порядку здійснення закупівель, фінансово-бюджетної дисципліни, порядку прийняття рішень про вчинення правочинів, а також функціонування системи внутрішнього контролю, зокрема норм комплаєнсу, управління ризиками та внутрішнього аудиту, у разі потреби вжити необхідних заходів щодо посилення контролю та про результати у двотижневий строк поінформувати Кабінет Міні-

стрів України, у подальшому інформувати щомісяця;

забезпечити належне та невідкладне реагування на повідомлення від правоохоронних органів щодо кримінальних правопорушень стосовно посадових осіб акціонерного товариства.

Суб'єкти управління об'єктами державної власності за участю наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки, функції з управління щодо яких вони здійснюють, повинні забезпечити вжиття заходів для посилення контролю за діяльністю таких суб'єктів господарювання, зокрема з урахуванням вимог цього розпорядження.

Держаудитслужба повинна забезпечити пріоритетне включення до планів проведення заходів державного фінансового контролю заходів державного фінансового контролю стосовно суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які є великими підприємствами відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (крім банків), зокрема щодо використання і збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильності визначення потреби в бюджетних коштах та взяття зобов'язань, ефективного використання коштів і майна, стану і достовірності бухгалтерського обліку і фінансової звітності, дотримання бюджетного законодавства, законодавства про закупівлі, затвердження фінансових планів.

«ВСЕСВІТ НАВКОЛО МЕНЕ»: ДУША АУДИТОРА ЧЕРЕЗ ОБ'ЄКТИВ

У стінах Державної аудиторської служби, де зазвичай панує сувора логіка цифр і безкомпромісна точність, народилася справжня оаза візуального мистецтва – фотовиставка «Всесвіт навколо мене». Цей проект, натхненно втілений Об'єднаною профспілковою організацією, став яскравим свідченням того, що у кожному фахівці, незалежно від його професії, живе невтомний митець.

Метою заходу було розкриття творчого потенціалу співробітників та популяризація фотомистецтва як способу фіксації різноманіття навколишнього світу та його реалій. Експозиція викликала значний інтерес серед колективу та гостей. Виставка стала не лише естетичною насолодою, а й важливим елементом корпоративної культури, підкреслюючи цінність особистого погляду та унікального бачення кожного працівника.

Експозиція «Всесвіт навколо мене» переконливо довела, що

мистецтво не має меж, а справжня фотографія – це завжди «історія». Завдяки ініціативі профспілкової організації, службовий простір наповнився особливою енергією творчості. Успіх заходу підтверджує, що такі проекти життєво необхідні для підтримки балансу між професійним навантаженням та особистим духовним розвитком колективу.

Отже «Артпростір» Держаудитслужби перетворився на справжню галерею чуттів та роздумів. Сто шістдесят світлин, наче сто шістдесят відкритих вікон у душі їхніх авторів, розкрили перед глядачами цілий «Всесвіт навколо мене». Це була не просто експозиція, а тихий діалог між людиною і миттю.

Треба додати, що експозиція вирізнялася вражаючою різноманітністю жанрів та тематик, що відображають багатогранність інтересів колективу. Серед представлених робіт не було жодної ідентичної: жанрові фото,

пейзажі, портрети сусідили з репортажними замальовками з подорожей.

Ця виставка стала переконливим доказом того, що коли до професіоналізму додається жага пізнання світу, результат набуває особливої ціннісної ваги. Оглядаючи цю колосальну колекцію, розумієш, що мистецтво фотографування – це глибоке осмислення буття.

Серед розмаїття жанрів, військова тематика виділялася особливою, графічно гострою та емоційно вагомою секцією. Фотогалерея, як оголений нерв часу, який резонує у серці кожного глядача. Світлини з військовою тематикою – це потужне свідчення того, як війна буквально дихає у спину. Це мистецтво військового репортажу, де важлива не лише точність, а й величність зображеного, адже «світло знаходить красу навіть у найтемніших місцях». Ці світлини є візуальним маніфестом незламності.

Особливе місце в експозиції посідає ексклюзивна робота під назвою «**Наречені**», автор Зоя Горіна головний спеціаліст Сектору роботи з персоналом (м. Полтава). На світлині вона зі своїм чоловіком серед його бойових побратимів в день весілля у 2022 році. Через 11 місяців її чоловік Євген Горін «Горинич» загинув. Під час одного з штурмів на Бахмутському напрямку знищив 20 окупантів, захопив російську радіостанцію. Це дало змогу українським захисникам отримати важливу інформацію про напрям і час ворожої атаки. Президент України нагородив його званням Героя України – посмертно. Вічна пам'ять та шана Герою.

Трагічне фото «**Вороже світло**», автор Людмила Барабаш головний державний аудитор (м. Одеса). В стіні її квартири з'яє діра, зроблена ворожим снарядом 7 вересня 2025 під час масованої атаки ударних дронів типу Shahed на м. Одеса. Не стало ані житла, ані меблів, ані речей. На щастя, вся родина з 13-річною дитиною була в укритті. Колеги та профспілка не лишилися осторонь і надали їм матеріальну допомогу.

А от робота «**Незламна**», автор Світлана Феняк головний спеціаліст Сектору роботи з

персоналом (м. Івано-Франківськ). Ця світлина – не просто зображення. Це потужний лаконічний символ патріотизму, непереможності життя перед обличчям смерті. Всі три фото посіли Перше місце.

Світлини демонструють глибоку повагу як до військовослужбовців, що стоять на захисті нашої свободи, так і до цивільних, чия стійкість перетворює горе на надію. Слова поваги кожному учаснику фотозаходу. Зробити такі світлини – це не лише технічна, а й величезна моральна праця. Щира дяка вам за те, що ви зуміли зберегти ці доленосні моменти для історії, перетворивши мить на вічність у кадрі.

Автори знімків майстерно вихоплюють моменти, які демонструють, що суверенітет – це не лише державна політика, а й щоденна боротьба кожного. Ці кадри випромінюють не пасивне очікування, а й активну, творчу силу нації, яка не збирається поступати своїм правом бути вільною. Ілюстрацією цього контексту є фото від 24 серпня 2025 року **«Харків святкує День Незалежності України»**, автор Сніжана Кулик головний спеціаліст Сектору комунікацій, зв'язків з

«Незламна Сумщина»

громадськістю та розгляду звернень громадян (м. Харків). Попри все, харків'яни живуть, працюють, борються.

Зайве казати про складність ситуації у Сумській області. Фрагменти життя рідного міста в період війни збирила в колажі «Незламна Сумщина» автор Людмила Сисоева головний спеціаліст юрисконсульт (м. Суми). Історичне фото 24.02.2022 – ворожа танкова колона на конотопському напрямку (!). На тлі дитячих малюнків окопні свічки для воїнів ЗСУ, що їх зробили власними руками працівники управління, прапор України з автографами військових, які отримували допомогу від Благодійного фонду «Вірино, що все буде добре», де волонтер наша колега, матеріали для маскувальних сіток. А от музиканти гурту

«Без обмежень», які робили музичний тур по Сумщині – у містах Охтирка і Тростянець після їх деокупації наприкінці квітня 2022, і завершили його концертом на сходах драмтеатру у м. Суми. У центрі колажу – Сумська альтанка, як символ міста, незламності, краси та віри у майбутнє. Ми бачимо будні прифронтового міста, відчуваємо бажання автора познайомити з ними глядача.

Непроста спочатку війни та й досі правда життя у Чернігівській області. Світлина «**Обличчя пекла...зламана тиша**», автор Олена Бондаренко заступник Начальника управління – начальник відділу контролю у галузі промисловості, енергетики, транспорту та фінпослуг (м. Чернігів) зафіксувала лише одну з болючих ран рідного міста. Чернігівчанка показала нам раніше тихий мальовничий район міста Бобровиця в реаліях березня 2022 року: в руїнах будинки поліції, служби судових виконавців. Зачеплено приватний сектор, що поруч. Далі – поки що цілий – її будинок (нема на кадрі). Війна – дійсно пекло, нікого і нічого не милує...Зазначені роботи заслужено зайняли Друге місце.

Це жива правда, підтвердження слів Василя Стуса: «Воля – це не право, а обов'язок». І цей обов'язок, зафіксований у світлинах, став нашим спільним внеском у майбутню, беззаперечну Перемогу.

Багатий набір сюжетів, чудових робіт поставив перед журі важку задачу – зупинити свій вибір на кращих світлинах. Однак все одно визначатись було потрібно. Увагу багатьох привернуло фото «**Котики на бойовій позиції**» автор Вікторія Кучабська начальник юридичного відділу (м. Вінниця). Подивіться на це дивовижне поєднання атрибутів війни та властивої котам незворушності. А ще оцініть справжній мистецький погляд автора, почуття гумору та його вміння «схопити момент». Додам, що Вікторія Кучабська – волонтерка зі стажем, і її фото просто «з війни...».

Цікава робота «**День, коли херсонський кавун став деокупованим**» автор Вікторія Терещенко, заступник начальника Відділу контролю у сфері закупівель (м. Херсон). Під фото стоїть дата – 11.11.2022, саме цього дня Збройні сили України звільнили місто від російської

окупації, яка тривала понад вісім місяців. Отак зображення кавуна під прапором України та зазначена дата злились в єдиний символ незламності, перемоги. Погодьтеся, це фото може бути плакатом.

Робота в Держаудитслужбі визначається не лише годинами за трудовим розпорядком. Аудитори – творчі люди, навіть полишивши робоче місце, або віддавшись хобі, лишаються з думками, які тривожать серце – про успіш-

не виконання поставлених завдань. Такий стан підкреслила світлина **«Золотая рыбка! Нехай виявлені порушення усуваються повністю!»** – це просто крик душі автора Олексія Олійника начальника Відділу контролю у га-

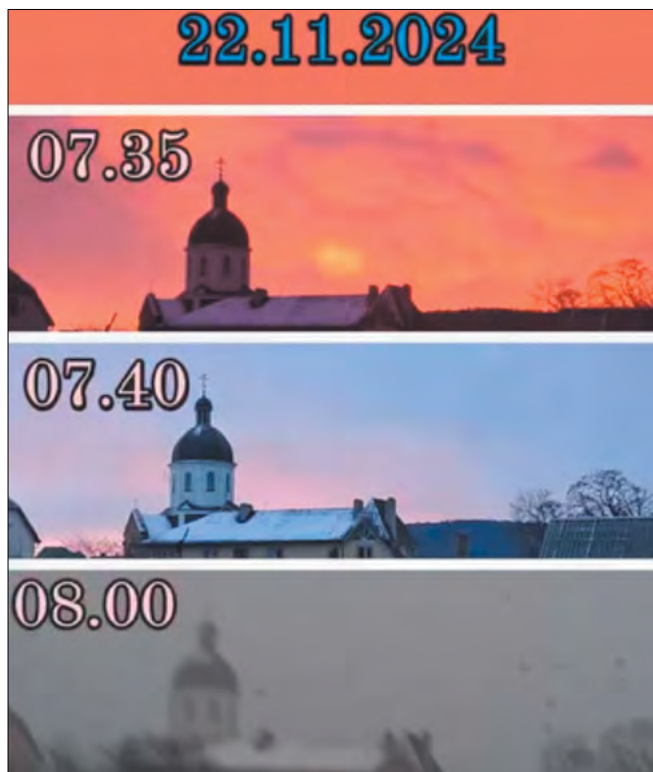

лузі промисловості, енергетики, транспорту та фінпослуг (м. Хмельницький). Журі цим трьом роботам віддало Третє місце.

А ще була родзинка Конкурсу – Приз глядацьких симпатій. Серця глядачів підкорило фото **«Носом чую, що до нас шахед не долетить»** автор Ірина Напорчук головний спеціаліст – юрисконсульт (м. Хмельницький). Симпатична мордочка її мальтійської болонки Рози та влучна назва фото, що відповідає викликам сучасності, сприяли перемозі автора. Дехто позаздрить: зручно мати вдома такого майстра передбачень.

Увагу журі привернули оригінальні роботи головного спеціаліста з питань комунікацій та зв'язків з громадськістю з Херсона Леоніда Калініченко. Він творча людина, співець рідного міста, природи, має око митця та являє собою приклад відданості професії. Колаж складається з авторських фотографій квітів та обкладинок до журналу **«Фінансовий контроль»** за 2024-2025 роки. Завдяки його доробку журнал став яскравішим. Колаж **«Небо змінило настрій швидше, ніж я»** автор Марина Гарасимчук начальник Відділу організаційної роботи (м. Чернівці). Це її спостережливість подарувала нам можливість побачити, як протягом 25 хвилин змінюється пейзаж, який щодня бачиш з вікна власного житла. Вітаємо творчі фантазії авторів колажів та їх майстерність, вони заслуговують заохочення. Усі переможці кон-

курсу отримали грошові премії від Об'єднаної профспілки.

Творчі конкурси, подібні до фотовиставки «Всесвіт навколо мене» або конкурсу дитячого малюнку «Моя мрія», є невід'ємною частиною зусиль Об'єднаної профспілкової організації, спрямованих на зміцнення згуртованості колективу. Співробітники Держаудитслужби довели, що їхні перемоги сьогодні не обмежують-

ся лише об'єктивно оціненими заслуженими професійними успіхами Служби чи високими спортивними досягненнями. Розкриття особистих талантів – чи то доросла, філігранна світлина, чи то безпосередній, яскравий дитячий малюнок – створюють унікальний простір для взаємодії та емоційного розвантаження. Адже «Творчість відкриває в душі потаємні куточки, яких не торкається жоден інший дотик» – Герой України Василь Сліпак.

Безперечно, профспілкові заходи – це інвестиція у синергію колективу. Це своєрідний тест на внутрішню стійкість, де мистецтво і спорт слугують спільній меті: відновити сили та надихнути на нові звернення.

Спільні творчі проекти вчать нас долати внутрішні бар'єри та підкреслюють, що справжній «розвиток починається там, де закінчується зона комфорту». Завдяки таким ініціативам, працівники Служби формують не лише професійну, а й потужну культурну спільноту, готову до будь-яких викликів. Приймаємо і прислухаємось до ваших пропозицій щодо подальших масових заходів профспілки. Ми вдячні всім головам первинних профспілкових організацій, учасникам фотоконкурсу. Щиро вітаємо всіх переможців, бажаємо подальших успіхів.

*Лідія Вознюк,
голова Об'єднаного профспілкового комітету*

**Фінансовий
Контроль**

Науково-виробничий журнал
«Фінансовий контроль»
є засобом масової інформації, в якому друкуються офіційні,
науково-виробничі, нормативні виробничо-практичні
та інформаційні матеріали Державної аудиторської служби
України та авторів з інших органів державної влади,
наукових організацій і закладів
вищої освіти України та з-за кордону

(067) 236-62-07
fincontrolnew.com.ua
dficontrol@ukr.net

9 786177 228874